

JUSTIITSMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 1543-o

Tallinnas 29. juulil 2016.a.

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon koosseisus Edith Sassian (eesistuja), Kerli Tillberg ja Priit Lello vaatas kirjalikus menetluses läbi Swedbank AS kaebuse Patendiameti otsusele nr 7/M201100863 kaubamärgi „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ (taotlus M201100863) registreerimisest keeldumise kohta klassisides 36 ja 41

Asjaolud ja menetluse käik

Tööstusomandi apellatsioonikomisjonile (edaspidi komisjon või apellatsioonikomisjon) laekus 26.08.2014 Swedbank AS (edaspidi ka kaebaja või taotleja) kaebus Patendiameti otsusele nr 7/M201100863 kaubamärgi „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ (taotlus M201100863) registreerimisest keeldumise kohta klassisides 36 ja 41. Kaebuse esitas kaebaja volitatud esindaja patendivolinik Anneli Kapp. Kaebus võeti menetlusse nr 1469 all ja eelmenetlejaks määrati Edith Sassian.

Kaebuse sisu kokkuvõtlikult

Patendiamet on 26.06.2014 teinud registreerimisest keeldumise otsuse nr 7/M201100863 (lisa 1), mille kohaselt Patendiamet keeldub registreerimast taotlust nr M201100863 „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ Swedbank AS nimele järgmiste teenuste osas:

klass 36 – kindlustus; rahalised, finants- ja kinnisvaratehingud.

klass 41 – haridus; väljaõpe.

Keeldumisotsuses on Patendiamet tuginenud KaMS § 9 lg 1 p-dele 2 ja 3. Patendiamet on seisukohal, et tähisel 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' puudub eristusvõime taotluses toodud klasside 36 ja 41 teenuste osas. Patendiamet leiab, et registreerimiseks esitatud kaubamärk „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on teenuseid kirjeldav tähis, mis annab otseselt infot teenuse liigi kohta. Patendiamet on ühtlasi arvamusel, et registreerimiseks esitatud tähis ei ole võimeline funktsioneerima kaubamärgina, sest kombinatsioonina ei moodusta see tähis registreerimiseks esitatud teenuste osas eristusvõimelist kaubamärki, muuhulgas ka seetõttu, et tegemist on sõnalise kaubamärgiga, millel puudub kujundus. Patendiamet hinnangul ei ole kaebaja poolt esitatud tõendid piisvad selleks, et lugeda tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kasutamise tulemusena eristusvõime omandanuks KaMS § 9 lg 2 mõttes.

Kaebaja on seisukohal, et kaubamärgi olemuslik eristusvõime sõltub sellest, kuidas hästi informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja hoolas tarbija seda tähist tajub. Nõnda tuleb kaubamärki „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ hinnata tervikuna. Juhul, kui tähis taotletavate teenuste osas on tarbija jaoks mõistetav ühe teenusepakkuja teenuseid teiste teenusepakkujate teenustest eristava tähisena, täidab selline tähis kaubamärgifunktsiooni.

Kaebaja ei vaidle vastu asjaolule, et tähise „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ iga sõnaosa eraldi võib anda informatsiooni pakutavate teenuste kohta. Samas soovib kaebaja rõhutada, et ta ei taotle ainuõigust sõnadele 'Eraisikute', 'Rahaasjade' ja 'Teabekeskus' eraldivõttes, vaid kaubamärgile konkreetsele sõnade kombinatsioonile tervikuna. Kaebaja viitab Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt ei või hinnang kaubamärgi eristusvõimele tugineda tähise üksikute, isoleeritud elementidele, vaid peab igal juhul baseeruma tervikkaubamärgi tajule asjaomasel tarbijaskonnas (C-329/02, p 35). Kuna kaebaja ei soovi

ainuõigust tähises olevatele sõnadele eraldivõttes, siis ei toimu ka avaliku huvi riivet ning teistel ettevõtjatel säilib õigus kasutada oma teenuste tähistamiseks sõnu nagu 'Eraisikud', 'Rahaasjad' ja 'Teabekeskus' ja/või nende sõnade erinevad käändevormid.

Kaebaja rõhutab, et kaubamärk 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' on kaebaja poolt välja mõeldud ning ainuisikuliselt kaebaja poolt kasutusele võetud. Eesti keeles ei ole selline sõnade kombinatsioon kasutusel mitte kellegi teise poolt. Päring Google's sõnade kombinatsioonile „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ annab vastuseks ainult kaebajaga seotud veebilehed ja artiklid, milledes on juttu kaebajast (vt lisa 4).

Internetist ei nähtu, et mõni teine ettevõtja oleks sellist sõnade kombinatsiooni üleüldse kasutanud või et tegemist on tähisega, mida kasutatakse teenuste kirjeldamiseks.

Euroopa Kohus on leidnud, et iga tajutav erinevus sõnade kombinatsioonis, mis on registreerimiseks esitatud, võrreldes väljenditega, mida kasutatakse igapäevases kõnes asjaomase kaubaklassi tarbijate hulgas, mis osutab kaupadele või teenustele või nende põhiomadustele, on asjakohane andmaks eristavat iseloomu sõnade kombinatsioonile võimaldades seda kaubamärgina registreerida (C-383/99, p 40).

Keeldumisotsuses on Patendiamet tuginenud KaMS § 9 lg 1 p-dele 2 ja 3. Kaebaja hinnangul on Patendiamet ebaõigesti kohaldamata jätnud KaMS § 9 lg-s 2 toodu, mille kohaselt taotluse esitamise kuupäevaks kasutamise tulemusena eristusvõime omandanud kaubamärgi ja üldtuntud kaubamärgi puhul ei kohaldata KaMS § 9 lg 1 p-des 2 ja 3 sätestatud. Kaebaja on seisukohal, et ekspertiisi käigus on piisavalt tõendanud tähise „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ omandatud eristusvõimet taotluses toodud teenuste osas, mis kuuluvad klassidesse 36 ja 41.

Patendiamet on oma otsuses käsitletud põhjalikult KaMS § 9 lg 1 p-des 2 ja 3 toodud asjaolude esinemist, kuid ebaproportsionaalselt vähe ning osalt ka vastuoluliselt on analüüsitud kaebaja seisukohti ning esitatud tõendeid KaMS § 9 lg-s 2 sätestatu valguses, mis peaks olema aga käesoleva vaidluse põhiteema – ehk, küsimus ei ole niivõrd selles, kas tähis on eristusvõimetu ja kirjeldav, vaid ikka selles, kas kõnealuse tähise puhul saab kohaldada KaMS § 9 lg-s 2 sätestatud erandit.

Patendiamet on märkinud paljasõnaliselt ning motiveerimata, et kaebaja esitatud tõendid ning viited ei ole aktsepteeritavad kaubamärgi omandatud eristusvõime tõendamisel. Kaebaja arvates oleks Patendiamet pidanud analüüsima kõiki tõendeid ning juhul, kui mõnda tõendit ei arvestata, peab ta seda iga tõendi puhul eraldi oma otsuses põhjendama.

Ekspertiisi käigus esitatud tõendid saavad olla piisavad selleks, et veenduda tähise 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kasutamise tulemusena omandatud eristusvõimes ning oleks ebaõiglane eeldada, et üksnes tarbijauuringud saavad olla tõenditeks omandatud eristusvõime hindamisel – samas, kui ühelgi tõendil ei saa olla kindlaksmääratud jõudu.

TOAK on oma otsuses nr 1361-o märkinud, et kuna üldtuntus hõlmab algset või omandatud eristusvõimet, on eristusvõime omandamise kriteeriumid mõnevõrra madalamad, kui üldtuntuse tuvastamiseks vajalik.

Tähis 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' on omandanud kasutamise tulemusena eristusvõime, sest võimaldab eristada teenuseid, mille osas registreerimist taotletakse, kui ühelt konkreetselt ettevõtjalt pärinevat ning võimaldab seega eristada antud teenust teiste ettevõtjate omadest. Sellist sõnade kombinatsiooni on välja töötatud kaebaja poolt ning seda kasutab ainult kaebaja. Kaebaja poolt esitatud tõenditest on võimalik järeldada, et tarbijad tajuvad tähist 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kaubamärgina, st tarbijad saavad aru, et tähise näol on tegemist märgiga, mis tähistab ühe konkreetse ettevõtja poolt osutatavaid teenuseid.

Kaebaja põhistas ning tõendab oma seisukohti alljärgnevaga:

1) Sõltumatu info ja praktiliste nõuannete pakkumiseks loodud Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus on Rootsis tegutsenud juba üle 50 aasta. Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus loodi 2009 aasta lõpul ning aktiivset tegevust alustati 2010 aasta algusest (lisa 2: arhiiviteade 18.11.2009 Swedbank asutas Eraisikute Rahaasjade Teabekeskuse).

Sellise keskuse mõtte on toetada inimesi majandusalaste otsuste tegemisel ja suurendada teadmisi rahaasjade juhtimisest. Eraisikute Rahaasjade Teabekeskuse ülesanne on analüüsida eraisikute ja perede rahalist seisu mõjutavaid tegureid ning anda infot laenude, maksete, säästmise ja rahaasjade turvalisuse kohta. Eraisikute Rahaasjade Teabekeskuse on ellu kutsunud Swedbank, kuid töötab panga igapäevatööst iseseisvana, et pakkuda neutraalset rahandusalast infot.

2) Tähis 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' on leidnud ulatuslikku kajastamist meedias:

Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus on kogunud perioodil 18.11.2009-06.07.2011 ETA meediamonitooringu andmetel 552 unikaalset kajastust peamistes Eesti trüki-, online-, raadio- ja telemeedia kanalites. Raportis puuduvad trükiväljaannete online kajastused ning osad artiklid ajakirjades ja raadiokajastused, mida ETA meediamonitooring ei jälgi, samuti paljude teiste infoportaalide viited teabekeskuse uuringutele ja uudistele (need on osaliselt toodud punktis 4).

Täpsemalt 2011 aasta jaanuar – august meediakajastus:

- trükimeedias: riiklikus väljaandes - 37 kajastust, regionaalses väljaandes 112 kajastust, ajakirjades 12 kajastust
- televisioonis: 10 kajastust
- raadios: 33 kajastust
- online-meedias: 376 kajastust
- kodulehel: 26 kajastust

Kuude lõikes kajastusi kokku (2011): jaanuar 127, veebruar 68, märts 95, aprill 68, mai 84, juuni 63, juuli 56, august 45.

Samuti on 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kajastamine meedias jätkunud ja kaubamärgi tuntust suurenenud (september 68, oktoober 80, november 58, detsember 74).

ETA meediamonitooringu ülevaade on toodud lisa 3. Eraldi on lisa 3-1 toodud välja artiklid ajalehes Postimees (ajavahemikul 01.01.2010 - 30.08.2011), mis sisaldavad märksõnu 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' või 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskuse'.

3) 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kodulehe külastatavus: perioodil 22.04.2010-20.08.2011 vaadati 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kodulehekülge 150 462 korda.

4) Kajastus internetis 'Google' otsingu alusel: laialdast kasutamist tõendab ka 'Google' otsing sõnade kombinatsioonile 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus', mis annab ligikaudu 202 000 tulemust (lisa 4). Otsingutulemustega tutvudes võib ka järeldada, et tähist 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus', on kasutatud ainult taotleja poolt hallatava teabekeskuse poolt pakutavate teenustega või sellega seondult, aga mitte kunagi kirjeldava tähisena.

5) Artikkel „Üha enam oste tehakse välisriikides“, avaldatud 30.08.2011 (lisa 5).

6) Artikkel „Õppematerjalide konkurss „Rikas elu“ tuleb tänavu gümnaasiumitesse“, avaldatud 10.06.2011 (lisa 6).

7) Artikkel „Toidu kallinemine suunab ostjad netipoodidesse“, avaldatud 09.05.2011 (lisa 7).

- 8) Artikkel „Küttekulud kasvasid nelja aastaga 56%“, avaldatud 25.04.2011 (lisa 8).
- 9) Artikkel „Kerkiv euribor muudab kodulaenu kallimaks“, avaldatud 07.04.2011 (lisa 9).
- 10) Artikkel „Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist viinud sadu eurosid“, avaldatud 23.03.2011 (lisa 10).
- 11) Artikkel „Majanduskriis on pannud pered säästmise peale mõtlema“, avaldatud 21.12.2010 (lisa 11).
- 12) Artikkel „91% peredest ei plaani laenu võtta“, avaldatud 20.12.2010 (lisa 12).
- 13) Artikkel „Enam kui kolmandik peredest säästab ootamatute väljaminekute puhuks“, avaldatud 20.12.2010 (lisa 13).
- 14) Artikkel „Uuring: poolte perede majanduslik seis pole aastaga muutunud“, avaldatud 16.12.2010 (lisa 14).
- 15) Artikkel „Finantshariduse konverents „Rahast noortele ja noortega“ pakub õpetajatele uusi ideid“, avaldatud 11.11.2010 (lisa 15).
- 16) Artikkel „Õppelaenu intressimakse tähtaeg läheneb“, avaldatud 26.10.2010 (lisa 16). 17) Artikkel „Õppelaenuga kaasnenud riiklikud soodustused on vähenenud“, avaldatud 18.08.2010 (lisa 17).
- 18) Artikkel „Õppekulude tulumaksusoodustuse vähendamine kasvatab kulusid pere rahakotis“, avaldatud 08.06.2011 (lisa 18).
- 19) Artikkel „Suvised lisakulud kasvatasid krediitkaartide kasutust viiendiku võrra“, avaldatud 15.08.2011 (lisa 19).
- 20) Artikkel „Ainult eurodes toodud hindadega tuleb olla tähelepanelik“, avaldatud 05.07.2011 (lisa 20).
- 21) Artikkel „Lapsele suvel töökohta otsides tuleb teada reegleid“, avaldatud 13.06.2011 (lisa 21).
- 22) Artikkel „Toidu kallinemine sunnib poode valima“, avaldatud 10.05.2011 (lisa 22).
- 23) Artikkel „Euroga on paremini kohanenud varakad linnainimesed“, avaldatud 05.05.2011 (lisa 23).
- 24) Artikkel „Üle poole eestlastest pole oma sissetulekuga rahul“, avaldatud 17.03.2011 (lisa 24).

Patendiamet on juhtinud tähelepanu sellele, et kaebaja poolt esitatud materjalides on sõnade kombinatsioon 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' esitatud koos kaebaja nimega, mis aga ei näita, et nähes üksnes sõnade kombinatsiooni 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus', tajub tarbija seda kaubamärgina, mitte aga kirjeldava tähisena.

Taotleja ei nõustu Patendiameti seisukohaga. Vastavalt Euroopa Kohtu 7.07.2005 otsusele (C353/03, p-d 30 ja 32) saab kaubamärk omandada eristusvõime selle kasutamise tagajärjel ka teise registreeritud kaubamärgi koostisosana (nagu seda on Swedbank) või sellega kombinatsioonis. Asjaolu, kas kasutamise tulemusena omandanud eristusvõimega tähis oli varem registreeritud kaubamärgi üks element või mitte, ei oma sellist mõju, nagu Patendiamet sellele omistab. Kuna kaubamärgi kasutamine hõlmab sõna

tähendusest tulenevalt nii selle iseseisvat kasutamist kui ka selle kasutamist põhikaubamärgi koostisosana (sama otsuse kohtujuristi seisukoht, p 23), siis ei ole Patendiameti seisukoht õige, et antud Euroopa Kohtu lahend ei ole asjakohane.

Arvestades viidatud tõendeid kogumis, on kaebaja hinnangul sõnade kombinatsioon 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' käsitletav kui kaubamärk, mitte kui eristusvõimetu või teenust kirjeldav tähis. Esitatud põhistused ning tõendid kinnitavad, et tähis 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' on saavutanud taotluse esitamise kuupäevaks, s.o 30.08.2011 kasutamise tulemusena eristusvõime.

Patendiameti kogutud tõendite sisustamise, analüüsimise ja nende põhjal asjaolude tuvastamise kohustust ei saa panna kaebajale. Patendiamet ei ole tõendanud ega esitanud ka ühtegi põhistust selle kohta, et tarbija ei saa tajuda tähist 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kui kaubamärki võttes arvesse kaebaja poolt esitatud tõendeid omandatud eristusvõime kohta.

Ekspertiisi käigus Patendiameti poolt esitatud lisad viitasid eranditult kaebajaga seotud materjalidele.

Kaebaja rõhutab veelkord, et kaubamärk 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' on kaebaja poolt välja mõeldud ning ainuisikuliselt kaebaja poolt kasutusel. Kaebaja ei soovi kaitset igale sõnale eraldi, vaid on esitanud registreerimistaotluse kaubamärgi 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kui terviku registreerimiseks, millele soovib õiguskaitset KaMS § 9 lg 2 sätestatud erandi alusel. Kui lähtuda sellest, et eesti keeles ei ole selline sõnade kombinatsioon kasutusel mitte kellegi teise poolt ehk see tähis ei ole kasutusel igapäevases kõnes asjaomase teenuseklassi tarbijate hulgas, mis osutab teenustele või nende põhiomadustele kirjeldaval moel, siis on asjakohane tunnustada sõnade kombinatsiooni 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' eristavat iseloomu, võimaldades seda kaubamärgina registreerida.

Kaebaja hinnangul ei toimu tähise 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' registreerimisega avaliku huvi riivet ning teistel ettevõtjatel säilib õigus kasutada oma teenuste tähistamiseks sõnu nagu 'Eraisikud', 'Rahaasjad' ja 'Teabekeskus' ja/või nende sõnade erinevad käändevormid. Kui aga võtta arvesse kaebaja suurt panust ning investeeringuid, mis on kulunud kaubamärgi 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' tarbijatele tutvustamisele ning selle tähise alt teenuste osutamisele, siis antud tähise registreerimisest keeldumisege riivatakse hoopiski kaebaja huve ning õigusi.

Tähis 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' on omandanud kasutamise käigus eristusvõime ning seega puudub alus kaubamärgi registreerimisest keeldumiseks taotluses märgitud teenuste osas.

Kaebaja palub tühistada Patendiameti 26.06.2014 otsus nr 7/M201100863, millega Patendiamet on keeldunud kaubamärgitaotluse nr M201100863 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' registreerimisest Eestis klassidesse 36 ja 41 märgitud teenuste osas ning kohustada Patendiametit jätkama menetlust apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Kaebusele on lisatud:

Lisa 1. Patendiameti 26.06.2014 registreerimisest keeldumise otsus nr 7/M201100863.

Lisa 2. Teade asutamise kohta.

Lisa 3. ETA meediamonitooringu ülevaade.

Lisa 3-1. Ülevaade artiklitest ajalehes Postimees ajavahemikul 01.01.2010 - 30.08.2011.

Lisa 4. Kajastus internetis 'Google' otsingu alusel.

Lisad 5-24. Artiklid kaubamärgi 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' kasutamise tulemusena omandanud eristusvõime tõendamiseks;

Lisa 25. Swedbank AS volikiri / 26.04.2013.

Lisa 26. Maksekorraldus nr 1156 / 26.08.2014.

02.09.2015 esitas Patendiamet kaebusele vastuse. Patendiamet vaidleb kaebusele vastu ja leiab, et kaubamärgi „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ registreerimisest keeldumise otsus on seaduslik ja põhjendatud. Patendiamet palub jätta kaebuse rahuldamata.

Vastavalt KaMS § 9 lg 1 p 3 ei saa õiguskaitsset tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud.

Antud sätte eesmärgiks olev avalik huvi nõuab, et kõik tähised, mida on võimalik äritegevuses kasutada nende kaupade või teenuste kirjeldamiseks, mille suhtes märgi registreerimist soovitakse, peavad jääma vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele selleks, et neil oleks võimalik neid tähiseid kasutada oma kaupade või teenuste samade iseloomulike tunnuste kirjeldamiseks. Seetõttu ei ole märgid, mis koosnevad üksnes kirjeldavatest tähistest, kaubamärgina registreerimiseks sobivad.

Fakt, et kirjeldavad tähised peavad olema vabad kasutamiseks kõigile, on kinnitamist leidnud ka nt Euroopa Kohtu otsuses C-191/01P, mille kohaselt määruse 40/94 [kehtiv määrus nr 207/2009] artikli 7 lõike 1 punkt c eesmärgiks on avalikkuse huvi kaitsmine, nimelt, et kõigil oleks õigus vabalt kasutada kaupu ja teenuseid kirjeldavaid tähiseid. See säte hoiab ära selliste tähiste reserveerimise ainult ühele ettevõttele seeläbi, et see registreeritakse kaubamärgina. Seejuures ei pea antud konkreetne kirjeldava iseloomuga tähis kaubamärgi registreerimise taotluse esitamise hetkel olema tegelikult kasutusel kaupade või teenuste kirjeldamiseks. Piisab, nagu seaduse sätte sõnastus ise ütleb, et selline tähis võib olla kasutusel sellistel eesmärkidel. Otsuses nr C-363/99 on Euroopa Kohus samuti leidnud, et avalik huvi nõuab, et kõik tähised, mida on võimalik äritegevuses kasutada nende kaupade või teenuste, mille suhtes märgi registreerimist soovitakse, iseloomustavate tunnuste tähistamiseks, peavad jääma vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele selleks, et nad saaksid neid kasutada oma kaupade või teenuste samade iseloomulike tunnuste kirjeldamiseks.

Patendiamet leidis, et tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on tervikuna kirjeldav, sest annab tarbijatele otseselt infot teenuse liigi (finantsalased nõustamisteenused, infoteenused) ning tarbijaskonna (teenus on suunatud eraisikutele) kohta. Nähes sellise tähendusega tähist finantsteenuste puhul (kindlustus; rahalised, finants- ja kinnisvaratehingud (klass 36), haridus; väljaõpe (klass 41)), informeerib see tarbijat sellest, et loetelus toodud finantsteenuste puhul on tegemist eraisikule suunatud finantsteenuste info- või teabekeskusega. KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaselt ei ole tähised, mis koosnevad üksnes kirjeldavatest sõnadest, registreerimiseks sobivad ja seega peab „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kui teenuse liiki ja muid omadusi näitav tähis jääma vabaks kasutamiseks kõigile ettevõtjatele, kes soovivad osutada finantsteenuseid ja finantsalaseid nõustamisteenuseid eraisikutele.

KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaselt ei saa õiguskaitsset kaubamärk, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv.

Vastavalt Euroopa Kohtu otsusele C-136/02 P p 29: „Selleks, et kaubamärk omaks eristusvõimet määruse nr 40/94 [kehtiv määrus nr 207/2009] artikli 7 lõige 1 punkti b tähenduses, peab ta suutma määratleda kaupu või teenuseid, mille registreerimist taotletakse, kui mingilt kindlalt ettevõtjalt pärinevat ja seega eristama neid teiste ettevõtjate kaupadest ja teenustest /.../.“ Vastavalt Euroopa Kohtu otsusele C-37/03 P p 60: „/.../ määruse nr 40/94 [kehtiv määrus nr 207/2009] artikli 7 lõike 1 punkti b aluseks olev üldise huvi mõiste on endastmõistetavalt vastavuses kaubamärgi peaülesandega, milleks on tagada lõpptarbijale või -kasutajale kaubamärgiga tähistatud kaupade või teenuste teatud päritolu, mis lubaks ilma võimaliku segiajamiseta eristada kaupu või teenuseid nendest, millel on teine päritolu /.../.“

Eristusvõime hindamisel KaMS § 9 lg 1 p 2 mõttes tuleb arvestada esiteks kaupu ja teenuseid, mille tähistamiseks kaubamärgi registreerimist taotletakse, ja teiseks tuleb hinnata registreerimiseks esitatud tähise tajumist asjassepuutuva avalikkuse poolt, kelleks on vastava kauba või teenuse keskmine tarbija,

kes on piisavalt informeeritud ja mõistlikult tähelepanelik ning arukas (kohtuasi C-363/99 Koninklijke KPN Nederland [2004], p 34).

Patendiamet leiab, et registreerimiseks esitatud tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ ei ole võimeline funktsioneerima kaubamärgina. Registreerimiseks esitatud tähis koosneb sõnadest, mis kombinatsioonina ei moodusta registreerimiseks esitatud teenuste osas eristusvõimelist kaubamärki. Eraisikute rahaasjadega tegelevaid teabekeskuseid võib olla mitmeid ning loetelus toodud teenuste osas annab registreerimiseks esitatud sõnade kombinatsioon tarbijale vaid teavet, et teenusepakkuja osutab eraisikutele nõustamisteenuseid rahalistes ja/või finantsküsimumustes. Kõnealusel kaubamärgil puudub kujundus ja seega on registreerimiseks esitatud tähis tarbija poolt tajutav pelgalt teenuse kohta infot andva teabena. Tähis ei sisalda täiendavaid eristusvõimelisi elemente, mis lubaks tarbijal eristada üksnes sellise teabe alusel ühe ettevõtja eraisikutele suunatud rahaasjade finantsteenuseid teise ettevõtja eraisikutele suunatud finantsteenustest. Seega tulenevalt asjaolust, et eraisikute rahaasjade kohta võivad edastada infot ka teised ettevõtjad, ei saa tähist „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ käsitleda ühe kindla ettevõtja kaubamärgina. Tähis annab üksnes teavet, et teenusepakkuja osutab infoteenust finantsküsimumustes ning vastavat teenust osutatakse eraisikutele.

Loetelus toodud klassi 36 ja 41 teenused on otseselt seotud finantsteenuste või finantsteenustega seotud teenustega, mille raames võib anda eraisikutele rahandusalast infot või pakkuda rahandusalaseid konsultatsioone, nõustamist või pakkuda vastavat väljaõpet. Selliseid tähiseid, mis võivad olla mitmete ettevõtjate poolt majandustegevuses kasutusel, ei ole Patendiameti hinnangul tarbija võimeline siduma ühe kindla ettevõtjaga ning seega ei saa neid ka registreerida kaubamärgina.

Euroopa Kohus on ka korduvalt märkinud, et eristusvõimetud on eelkõige sellised tähised määruse nr 40/94 artikli 7 lõike 1 punkt b [kehtiv määrus nr 207/2009 artikkel 7 lg 1 p b] tähenduses, mida asjaomase avalikkuse seisukohast tavaliselt kasutatakse kaubanduses kõnealuste kaupade või teenuste tähistamiseks või sellised, mille puhul on vähemalt olemas konkreetset asjaolud, mis viitavad sellele, et neid võib selliselt kasutada. Selle sättega hõlmatud kaubamärgid ei ole võimelised täitma kaubamärgi peamist ülesannet – identifitseerida kauba või teenuste päritolu, võimaldamaks kaubamärgiga tähistatud kaupa või teenust ostnud tarbijal hilisemate ostude korral teha sama otsus juhul, kui kogemus osutus positiivseks või teha teistsugune otsus, kui kogemus osutus negatiivseks (otsused T-305/02 p 28; T-216/02 p 23,24; T-393/02 p 30; T-414/07 p 32).

Eeltoodust tulenevalt pole tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ klassi 36 teenuste „kindlustus; rahalised, finants- ja kinnisvaratehingud“ ja klassi 41 teenuste „haridus; väljaõpe“ osas kaubamärgina registreeritav.

Alternatiivselt palus taotleja kohaldada KaMS § 9 lg 2, mille kohaselt taotluse esitamise kuupäevaks kasutamise tulemusena eristusvõime omandanud kaubamärgi ja üldtuntud kaubamärgi puhul ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2-4 sätestatut.

Taotleja leidis, et ekspertiisi käigus esitatud tõendid peaksid olema piisavad veendumaks, et kaubamärk „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on saavutanud eristusvõime kasutamise tulemusena. Taotleja ei nõustunud Patendiameti seisukohaga, et taotleja poolt esitatud materjalides on sõnade kombinatsioon „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ esitatud alati koos taotleja nimega ning tõi välja Euroopa Kohtu otsuse C-353/03, kus leiti, et kaubamärk saab omandada eristusvõime selle kasutamise tagajärjel ka teise registreeritud kaubamärgi koostisosana (nagu seda on Swedbank) või sellega kombinatsioonis.

Patendiamet taotlejaga ei nõustunud ning leidis kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsuses, et taotleja poolt esitatud tõendid ei ole piisavad tõendamaks kaubamärgi „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kasutamise käigus omandatud eristusvõimet.

Euroopa Kohus on kohtuotsuses C-299/99 asunud seisukohale, et sõltumata asjaolust, kas kaubamärk omandas eristusvõime selle olemusest tulenevalt või kasutamise tagajärjel, tuleb eristusvõimet hinnata ühest küljest seoses kaupade ja teenustega, mille puhul selle registreerimist taotletakse, ning teisest küljest lähtuvalt asjaomase avalikkuse, mis koosneb kaupade ja teenuste piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelikest ja arukatest keskmistest tarbijatest, eeldatavast tajust. Antud otsuse punktis 64 on toodud välja, et kasutamise tagajärjel omandatud eristusvõime puhul peab olukord, kus asjaomane avalikkus seostab kaupu või teenuseid ühe ettevõtjaga, tekkima tänu kaubamärgi kasutamisele kaubamärgina. Väljendit „kaubamärgi kasutamine kaubamärgina“ tuleb mõista ainult sellisele kaubamärgi kasutamise eesmärgile viitavana, et asjaomane avalikkus seostab kaupu või teenuseid kaubamärgi põhjal ühe ettevõtjaga (kohtuasi C-353/03 p 29).

Taotleja esitas 20.03.2013 kirjas Patendiametile ETA meediamonitooringu materjalid, ajalehes „Postimees“ ajavahemikul 01.01.2010-30.08.2011 avaldatud artiklid, mis sisaldavad märksõnu „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ või „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskuse“ ning Google otsingu tulemuse „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kohta. Taotleja tõi kirjas välja ka „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kodulehe külastatavuse.

Patendiameti hinnangul ei ole esitatud viited meedias ilmunud artiklite ja uudiste näol aktsepteeritavad kaubamärgi omandatud eristusvõime tõendamisel. Patendiamet selgitas kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsuses, et Google'i väljatrüki alusel ei saa järeldada tähise omandatud eristusvõimet, kuna sealse lühikese info ja erinevate märksõnade jada põhjal ei ole võimalik hinnata neil lehekülgedel esitatud materjalide tegeliku sisu ja konteksti. Kodulehe külastatavuse osas leiab Patendiamet, et arvandmed ei näita seda, kas kodulehe külastajad tajuvad tähist kaubamärgina ning seda, millisel eesmärgil ja asjaoludel nad on kodulehele sattunud. ETA meediamonitooringu ülevaade, mis näitab kajastust Eesti trüki-, online-, radio- ja telemeedia kanalites, ei tõenda samuti tähise omandatud eristusvõimet, sest viidete põhjal pole võimalik hinnata artiklite ja teiste kajastuste tegeliku sisu. ETA meediamonitooringu ülevaatest võib oletada, et vastavat sõnade kombinatsiooni on meedias kajastatud.

Taotleja 20.03.2013 ja 07.08.2013 kirjade lisamaterjalina Patendiametile esitatud artiklites on teenuseid kirjeldav sõnade kombinatsioon „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ valdavalt esitatud koos eristusvõimelise kaubamärgiga, taotleja nimega, kujul „Swedbanki Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“. Arvestades asjaolu, millisel kujul on registreerimiseks esitatud tähist artiklites tarbijatele tutvustatud, on Patendiamet seisukohal, et nähes sõnade kombinatsiooni „Swedbanki Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“, tajub tarbija kaubamärgina ainult sõna „Swedbank“ ning sõnade kombinatsioon „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on tarbijale tajutav üksnes kirjeldava tähisena.

Patendiamet leiab, et tarbijale võib jääda mulje, et tegemist on Swedbanki osakonnaga/üksusega, mis tegeleb eraisikute rahaasjadega. Lisaks eeltoodule vajab mainimist, et koguni viies artiklis („Õppekulude tulumaksusoodustuse vähendamine kasvatab kulusid pere rahakotis“, „Kerkiv euribor muudab kodulaenu kallimaks“, „Kütuse kallinemine on keskmise pere rahakotist viinud sadu eurosid“, „Suvised lisakulud kasvatasid krediitkaartide kasutust viiendiku võrra“, „Ainult eurodes toodud hindadega tuleb olla tähelepanelik“) on antud tähis esitatud väiketähelises vormis kujul „Swedbanki eraisikute rahaasjade teabekeskuse /.../“, mis jätab mulje, et tegu on kirjeldava tähise, mitte kaubamärgiga.

Patendiamet juhib tähelepanu ka asjaolule, et taotleja poolt esitatud artiklid ei sisalda andmeid klassi 36 teenuste (kindlustus; rahalised, finants- ja kinnisvaratehingud) pakkumise kohta. Artiklitest selgub, et korraldatud on erinevaid uuringuid (nt artiklid „Majanduskriis on pannud pered säästmise peale mõtlema“, „91% peredest ei plaani laenu võtta“, „Uuring: poolte perede majanduslik seis pole aastaga muutunud“, „Toidu kallinemine sunnib poode valima“, „Üle poole eestlastest pole oma sissetulekuga rahul“), pakutud on haridusteenuseid (artikkel konverentsist „Rahast noortele ja noortega), korraldatud

konkursse (artikkel õppematerjalide konkursi „Rikas elu“ kohta) ning antud üleüldist informatsiooni ja hinnanguid teatud teemade kohta (nt artiklid „Lapsele suvel töökohta otsides tuleb teada reegleid“, „Ainult eurodes toodud hindadega tuleb olla tähelepanelik“, „Õppelaenu intressimakse tähtaeg läheneb“). Seega klassi 36 teenuste pakkumise kohta sisuliselt tõendid puuduvad.

Kuna taotleja ei esitanud oma kirjades tarbijauuringuid või muid asjakohaseid materjale selle kohta, et tarbija tajub tähist „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kaubamärgina, mitte aga kirjeldava tähisena, leidis Patendiamet, et esitatud tõendite pinnalt pole võimalik järeldada, et tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on vastavate teenuste osas kasutamise tulemusel omandanud eristusvõime.

Patendiamet leidis, et taotleja poolt välja toodud Euroopa Kohtu otsus C-353/03 ei ole asjakohane, sest sõnade kombinatsioon „Swedbanki Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ ei ole kaubamärgina registreeritud. Euroopa Kohtu otsuses C-353/03 leiti, et kaubamärk saab omandada eristusvõime selle kasutamise tagajärjel ka teise registreeritud kaubamärgi koostisosana või sellega kombinatsioonis (registreeritud kaubamärk oli „HAVE A BREAK...HAVE A KIT KAT“ ning kasutamise tagajärjel omandas kaubamärk eristusvõime „HAVE A BREAK“). Patendiamet lisas, et Euroopa Kohus leidis antud otsuses, et kaubamärgi eristusvõime omandamine saab tekkida nii kaubamärgi kasutamise tagajärjel teise registreeritud kaubamärgi osa koostisosana kui ka juhul, kui kaubamärki kasutatakse eristuva kaubamärgina kombinatsioonis registreeritud kaubamärgiga, kui asjaomane avalikkus tajub, et taotletud kaubamärgiga tähistatud toode või teenus on pärit kindlast ettevõttest. Kuna antud juhul pole taotleja esitanud tõendeid selle kohta, et asjaomane avalikkus tajub tähist „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kaubamärgina, ei saa järeldada, et tähis on omandanud eristusvõime.

Eeltoodust tulenevalt asus Patendiamet seisukohale, et tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ pole kasutamise tulemusena omandanud eristusvõimet KaMS § 9 lg 2 alusel.

Kaebaja rõhutab, et ei taotle ainuõigust sõnadele „Eraisikute“, „Rahaasjade“ ja „Teabekeskus“ eraldi võttes, vaid sõnade kombinatsioonile tervikuna. Kaebaja leiab, et kuna ei soovita ainuõigust tähises olevatele sõnadele eraldi, siis ei toimu ka avaliku huvi riivet ning teistel ettevõtjatel säilib õigus kasutada oma teenuste tähistamiseks sõnu nagu „Eraisikud“, „Rahaasjad“ ja „Teabekeskus“.

Kaebaja viitab Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt ei või hinnang kaubamärgi eristusvõimele tugineda tähise üksikutele, isoleeritud elementidele, vaid peab igal juhul baseeruma tervikkaubamärgi tajule asjaomases tarbijaskonnas (C-329/02, p 35).

Patendiamet nõustub viidatud Euroopa Kohtu lahendis tooduga, et hinnang kaubamärgi eristusvõimele peab baseeruma tervikkaubamärgi tajule asjaomases tarbijaskonnas, ning sellest tulenevalt on Patendiamet ka leidnud, et tegemist on tähisega, mis on tervikuna kirjeldav ning eristusvõimetu. Tähisel, mis koosneb üksnes kirjeldavatest elementidest, puudub eristusvõime KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaselt (sarnane seisukoht Euroopa Kohtu otsuses nr T-28/06. Käesoleval juhul informeerib tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ tarbijat sellest, et tegemist on eraisikule suunatud finantsteenuste info- või teabekeskusega.

Antud juhul moodustavad kirjeldavad sõnad „Eraisikute“, „Rahaasjade“ ja „Teabekeskus“ nii eesti keele grammatikast kui tekkiva lause sisust lähtuvalt terviku, mis on komplekselt teenuseid kirjeldav. Kuna tegemist on tähisega, mis näitab selgelt teenuse liiki ja muid omadusi, peab selline tähis tervikuna jääma vabaks kasutamiseks kõigile ettevõtjatele, kes soovivad osutada finantsteenuseid ja finantsalaseid nõustamisteenuseid eraisikutele. Seega pole õige kaebaja väide, et kuna ei soovita ainuõigust tähises olevatele sõnadele eraldi, siis ei toimu ka avaliku huvi riivet. Patendiamet viitab siinkohal veelkord Euroopa Kohtu otsusele nr C-363/99, milles leiti, et avalik huvi nõuab, et kõik tähised, mida on võimalik

äritegevuses kasutada nende kaupade või teenuste, mille suhtes märki registreerimist soovitakse, iseloomustavate tunnuste tähistamiseks, peavad jääma vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele selleks, et nad saaksid neid kasutada oma kaupade või teenuste samade iseloomulike tunnuste kirjeldamiseks. Vastasel juhul kaob ära kaubamärgi mõtte eristada ühe isiku kaupa ja teenust teise isiku samaliigilisest kaubast ja teenusest. Eeltoodu tõttu peab tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ jääma tervikuna vabalt kasutatavaks kõigile ettevõtjatele, kes soovivad osutada finantsteenuseid ja finantsalaseid nõustamisteenuseid eraisikutele.

Kaebaja rõhutab, et kaubamärk „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on kaebaja poolt väljamõeldud ning ainuisikuliselt kaebaja poolt kasutusele võetud. Kaebaja väidab, et internetist ei nähtu, et mõni teine ettevõtja oleks sellist sõnade kombinatsiooni üleüldse kasutanud või et tegemist on tähisega, mida kasutatakse teenuste kirjeldamiseks. Kaebaja toob lisaks välja, et Euroopa Kohus on leidnud, et iga tajutav erinevus sõnade kombinatsioonis, mis on registreerimiseks esitatud, võrreldes väljenditega, mida kasutatakse igapäevases kõnes asjaomase kaubaklassi tarbijate hulgas, mis osutab kaupadele või teenustele või nende põhiomadustele, on asjakohane, andmaks eristavat iseloomu sõnade kombinatsioonile, võimaldades seda kaubamärgina registreerida (C-383/99, p 40).

Patendiamet ei nõustu väitega, et kaubamärk „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on kaebaja poolt väljamõeldud ning on oma 21.10.2013 kirjas taotlejale ka selgitanud, et tegemist pole välja mõeldud tähisega, vaid üksnes teenuseid kirjeldava sõnade kombinatsiooniga, mis on saadud üksikute teenuseid kirjeldavate sõnade liitmisel. Tähist „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on võimalik kasutada taotluses nimetatud teenuste kirjeldamiseks ning asjaomasel tarbijate sektoris normaalse kasutamise juures võib tähis „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ viidata pakutavate teenuste liigile ja teistele teenust kirjeldavatele omadustele.

Kaebaja hinnangul on Patendiamet ebaõigesti kohaldamata jätnud KaMS § 9 lg-s 2 toodu. Kaebaja on seisukohal, et ekspertiisi käigus on piisavalt tõendatud tähise „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ omandatud eristusvõimet taotluses toodud teenuste osas. Kaebaja arvates on Patendiamet oma otsuses ebaproportsionaalselt vähe ning osalt ka vastuoluliselt analüüsinud kaebaja seisukohti ning esitatud tõendeid KaMS § 9 lg-s 2 sätestatu valguses, mis peaks olema käesoleva vaidluse põhiteema. Kaebaja arvates on Patendiamet märkinud paljasõnaliselt ja motiveerimata, et kaebaja esitatud tõendid ning viited ei ole aktsepteeritavad. Kaebaja leiab, et Patendiamet oleks pidanud analüüsima kõiki tõendeid ning juhul, kui mõnda tõendit ei arvestata, seda iga tõendi puhul eraldi oma otsuses põhjendama. Kaebaja on seisukohal, et Patendiamet pole hinnanud kõiki tõendeid nende kogumis ning on koheselt välistanud, et antud tähis võiks olla omandanud eristusvõime. Kaebaja arvates oleks ebaõiglane eeldada, et üksnes tarbijauuringud saavad olla tõenditeks omandatud eristusvõime hindamisel – samas, kui ühelgi tõendil ei saa olla kindlaksmääratud jõudu.

Patendiamet kaebajaga ei nõustu. Patendiamet on kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsuses tuginenud küll KaMS § 9 lg 1 p-dele 2 ja 3, kuid lisaks sellele on Patendiamet käsitlenud ja analüüsinud ka taotleja palvel KaMS § 9 lg 2 kohaldamise võimalikkust. Kaubamärgi registreerimisest keeldumise otsuses on Patendiamet kaebajale selgitanud, et taotleja poolt esitatud tõendid ei ole piisavad, tõendamaks kaubamärgi „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kasutamise käigus omandatud eristusvõimet.

Taotleja esitas oma lõplikud seisukohad 18.05.2015, milles jäid varem esitatud seisukohtade juurde.

Patendiamet esitas oma lõplikud seisukohad 03.06.2015, milles jäi varem esitatud seisukohtade juurde.

Komisjon alustas lõppmenetlust käesolevas asjas 26.08.2015.**Komisjoni seisukohad ja otsus**

Komisjon, tutvunud menetlusosalise seisukohtadega ning hinnanud esitatud tõendeid kogumis, leiab, et kaebus kuulub rahuldamisele.

Patendiamet keeldus 26.06.2014 otsusega nr 7/M201100863 kaubamärgi „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ registreerimisest AS Swedbank nimele järgmiste teenuste osas:

klass 36 – kindlustus; rahalised, finants- ja kinnisvaratehingud;
klass 41 – haridus; väljaõpe

Oma otsuses leidis Patendiamet, et kaubamärk ei kuulu registreerimisele KaMS § 9 lg 1 p 3 ja § 9 lg 1 p 2 alusel.

KaMS § 9 lg 1 p 2 kohaselt õiguskaitset ei saa kaubamärk, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv.

KaMS § 9 lg 1 p 3 kohaselt õiguskaitset ei saa kaubamärk, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud.

KaMS § 9 lg 2 kohaselt taotluse esitamise kuupäevaks kasutamise tulemusena eristusvõime omandanud kaubamärgi ja üldtuntud kaubamärgi puhul ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–4 sätestatud.

Patendiameti kaubamärkide andmebaasist nähtub, et 10.12.2009 AS Swedbank esitas Patendiametile taotluse nr M200901247 kaubamärgi “Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus” registreerimiseks klassis 35 - reklaam; ärijuhtimine; kontoriteenused ja klassis 36 - kindlustus; rahalised, finants- ja kinnisvaratehingud. Selles taotluses on menetlus lõpetatud.

30.08.2011 esitas AS Swedbank Patendiametile taotluse nr M201100863 kaubamärgi “Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus” registreerimiseks klassis 36 - kindlustus; rahalised, finants- ja kinnisvaratehingud ja klassis 41 - haridus; väljaõpe.

Komisjon nõustub kaebajaga, et Patendiameti otsuse põhjendused ei ole küllaldased keeldumaks kaubamärgi registreerimisest registreeringus märgitud teenustele KaMS § 9 lg 1 p 2 ja p 3 alusel.

Patendiameti keeldumisotsuse osas, kus on tuginetud KaMS §- le 9 lg 1 p 2, on Patendiamet sisustanud oma otsuse väidetega, mis on kohaldatavad KaMS § 9 lg 1 p 3 ja p 4 rakendamisel.

Patendiameti keeldumisotsuse osas, kus on tuginetud KaMS § 9- le lg 1 p 3, on Patendiamet sisustanud oma otsuse muuhulgas väidetega, mis on kohaldatavad KaMS § 9 lg 1 p 4 rakendamisel.

Patendiamet on põhjendanud vaidlustatud kaubamärgi eristusvõime puudumist lähtuvalt kaubamärgi koosseisus üksiksõnade eristusvõime puudumises. Otsuse põhjendus selle kohta, et sõnade kombinatsioon „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ tervikuna ei ole eristusvõimeline ja ei kuulu kaubamärgina registreerimisele, ei ole veenev.

Kombinatsioon „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ on tajutav mõne ettevõtte, asutuse või muu institutsiooni nimetusena. Tegemist ei ole tavapärase kirjeldava nimetusega nagu näiteks „pank“, „kindlustus“ jms.

Sellist tavapärast institutsiooni nagu „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ ei ole Eestis kujunenud.

Kui panna Google'i otsingusse sõnad „eraisikute teabekeskus“, siis pakutakse vastet „eraisikute rahaasjade teabekeskus“. Kui panna Google'i otsingusse sõnad „rahaasjade teabekeskus“, siis samuti pakutakse vastet „eraisikute rahaasjade teabekeskus“.

Üksnes sõna „teabekeskus“ on tavapärane ja seostatav mõne institutsiooni nimetusega: Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus; Inimõiguste Teabekeskus, Perenõustamise ja teabekeskus AMAE; Eesti Kirjanduse Teabekeskus; Kalanduse Teabekeskus jm.

Sõnade kombinatsioon „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ võib osutada tervikuna eristusvõimeliseks.

Võimalik, et 2009. aastal kaubamärgi registreerimistaotluse nr M200901247 menetlemisel tajus taotleja, et kaubamärgi eristusvõime ei ole piisavalt kujunenud.

Taotluse nr M201100863 menetluses on taotleja esitanud Patendiametile hulgaliselt tõendeid, mis kinnitavad, et Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus loodi 2009 aasta lõpul ning aktiivset tegevust alustati 2010 aasta algusest.

Hulgaliselt esitatud tõendid lubavad määrata, et taotluse nr M201100863 esitamise kuupäevaks kasutamise tulemusena on kaubamärk omandanud eristusvõime ja KaMS § 9 lg 2 kohaselt käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–4 sätestatud ei kuulu kohaldamisele.

Eeltoodu alusel ja juhindudes tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse § 61 lg-st 1 ja §-st 63 komisjon,

o t s u s t a s:

Kaebus rahuldada ja tühistada Patendiameti 26.06.2014 kaubamärgi „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ registreerimisest keeldumise otsus nr 7/M201100863 ja kohustada Patendiametit jätkama menetlust apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Tagastada tasutud riigilõiv kaebajale.

Kaebaja võib esitada kaebuse apellatsioonikomisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses. Kaebaja teavitab viivitamata apellatsioonikomisjoni kaebuse esitamisest.

Kui kaebust ei ole esitatud, jõustub apellatsioonikomisjoni otsus kolme kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Kui kaebus esitatakse, kuid kohus ei võta seda menetlusse, jätab kaebuse läbi vaatamata või lõpetab menetluse otsust tegemata, jõustub apellatsioonikomisjoni otsus vastava kohtumääruse jõustumise hetkest, kui kohtumäärusest ei tulene teisiti.

Allkirjad:

E. Sassian

K. Tillberg

P. Lello

ERiarvamus

Kerli Tillberg

Käesolevaga jään eriarvamusele kaebuse nr 1534 rahuldamise osas. Leian, et Patendiameti otsus tähise "Eraisikute rahaasjade teabekeskus" registreerimisest keeldumise kohta on põhjendatud ja tuleks jösse jätta.

Kaubamärgiseaduse (edaspidi ka KaMS) § 9 lg 1 p-i 3 kohaselt ei saa õiguskaitset tähis, mis koosneb üksnes kaupade või teenuste liiki, kvaliteeti, hulka, otstarvet, väärtust, geograafilist päritolu, kaupade tootmise või teenuste osutamise aega või kaupade või teenuste teisi omadusi näitavatest või muul viisil kaupa või teenust kirjeldavatest tähistest või andmetest või eelnimetatud tähistest või andmetest, mida ei ole oluliselt muudetud.

Kaubamärgiseaduse § 9 lg 1 p 2 kohaselt ei saa õiguskaitset kaubamärk, millel puudub eristusvõime, kaasa arvatud üksik stiliseerimata täht, üksik stiliseerimata arv või üksik värv.

Sõnade kombinatsioon "Eraisikute rahaashade teabekeskus" on klassis 36 ja 41 otseselt teenuseid kirjeldav ja informatsiooni andev tähis, mis ilma eristusvõimelise elemendi või kujunduseta ei funktsioneeriks kaubamärgina.

Kaebaja ei vaidle vastu asjaolule, et tähise „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ iga sõnaosa eraldi võib anda informatsiooni pakutavate teenuste kohta. Samas soovib kaebaja rõhutada, et ta ei taotle ainuõigust sõnadele 'Eraisikute', 'Rahaasjade' ja 'Teabekeskus' eraldivõttes, vaid kaubamärgile konkreetsele sõnade kombinatsioonile tervikuna. Kaebaja viitab muuhulgas Euroopa Kohtu lahendile, kus on leitud, et iga tajutav erinevus sõnade kombinatsioonis, mis on registreerimiseks esitatud, võrreldes väljenditega, mida kasutatakse igapäevases kõnes asjaomase kaubaklassi tarbijate hulgas, mis osutab kaupadele või teenustele või nende põhiomadustele, on asjakohane andmaks eristavat iseloomu sõnade kombinatsioonile võimaldades seda kaubamärgina registreerida (C-383/99, p 40).

Leian, et antud juhtumi puhul ei teki mitte ainsatki tajutavat erinevust kõnealusel sõnadekombinatsioonis, mis annaks eristava iseloomu tähisele. Tähis „Eraisikute rahaasjade teabekeskus“ kannab endas üheselt mõistetavat informatsiooni pakutavate teenuste kohta.

Kaebaja rõhutab, et kaubamärk 'Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus' on kaebaja poolt välja mõeldud ning ainuisikuliselt kaebaja poolt kasutusele võetud. Eesti keeles ei ole selline sõnade kombinatsioon kasutusel mitte kellegi teise poolt. Leian, et käesolevas juhtumis kirjeldavate sõnade liitmist teenuseid kirjeldavaks informatsiooniks ei saa pidada väljamõeldiseks või kaubamärgina funktsioneerimisvõimelise tähise loomiseks.

Tähise kirjeldavuse ja seega ka eristusvõime üle otsustades ei saa ole määrav, kas tähist on kellegi poolt varem kasutatud just sellisel kujul või mitte. KaMS § 9 lg 1 p 3 rakendamise kriteeriumiks on vaid, et tähis mingil viisil teenuseid kirjeldab. Kirjeldavuse mõiste ei teki ega kao, tugevne ega nõrgene propotsionaalselt ettevõtete hulgaga, kes, kas ja kui palju antud tähist kasutab oma kaupade või teenuste kirjeldamiseks.

Samuti ei saa olla Google'i otsingumootorist leitud vasted aluseks mingi sõna või sõnade kombinatsiooni kirjeldavuse määramisel. Kirjeldavuse kriteeriumiks on keskmise tarbija poolne tähise tajumine, st, et tarbija näeb, mõistab seost kirjeldava tähise ja teenuste vahel ilma erilise mõttepingutuse või analüüsita.

KaMS § 9 lõike 2 kohaselt taotluse esitamise kuupäevaks kasutamise tulemusena eristusvõime omandanud kaubamärgi ja üldtuntud kaubamärgi puhul ei kohaldata paragrahvi lõike 1 punktides 2-4 sätestatud.

Kaebaja on seisukohal, et ekspertiisi käigus on piisavalt tõendanud tähise „Rahaasjade Teabekeskus“ omandatud eristusvõimet taotluses toodud teenuste osas, mis kuuluvad klassidesse 36 ja 41. Minu hinnangul tõendavad kaebaja esitatud materjalid vaid seda, et kaebaja on oma tavapärases äritegevuses kirjeldavat tähist „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kasutanud andes mõista, milliste teenustega tegemist on. Nimetatud tõendid näitavad vaid ettevõtte tavapärast normaalset tegutsemist. On tavapärane, et ettevõtjad kasutavad erinevaid või väljakujunenud kirjeldavaid tähiseid oma teenustega seoses, nende kirjeldamisel ning ka kaubamärgi koosseisus. Nimetatud asjaolu ei kinnita aga automaatselt tähise eristusvõime omandamist. Tõendid ei võimalda järeldada, et tarbija tajuks kirjeldavat sõnadekombinatsiooni „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ kaubamärgina, mis eristab kaebaja teenuseid teiste ettevõtete samaliigilistest teenustest. KaMS § 9 lõike 2 sisu mõte teisisõnu on, et **juhul, kui** kaubamärk kasutamise tulemusena on omandanud eristusvõime, siis ei kohaldata KaMS § 9 lg 1 p-s 3 sätestatud. Teisisõnu, kasutamise tulemusena ei omanda eristusvõimet mitte kõik kirjeldavad tähised, vaid pigem on see erandlik juhtum ning nõuab seega ka kinnitust asjakohaste tõendite näol. Jään seisukohale, et esitatud materjalid ei kinnita tähise „Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus“ omandatud eristusvõimet.

Kerli Tillberg